

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

XVI. Veritas. Considerationem id præstare actionibus nostris, quod corpori præstat oculus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

SEXTVS DIES.

De Agendo, ad exemplum Christi inter homines versantis.

DECIMASEXTA VERITAS.

Considerationem id esse actionibus nostris, quod corpori est oculus.

Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit. Marci 13.

Lucerna corporis tui est oculus tuus, si oculus tuus fuerit simplex, nullo vitioso humore imbutus, totum corpus tuum lucidum erit, rectè in suis functionibus dirigetur.

LUC. II.

MEDITATIO

in hanc Decimam sextam veritatem.

I. PUNCTVM.

Declaratio eiusdem.

POSTQVAM asseruisset Sapiens, (a)
Omnes mobilibus mobiliorem atque agiliorem

M 2

(a) Sap. 17.

liorem esse sapientiam, tria adfert, quæ ipsius actionibus sunt propria, quæque mirum in modum emicuerunt in vita & Conuersatione Christi Domini, sapientiæ scilicet increatae & incarnatae, & à quibus hodie discamus tres insignes defectus, quos plerumque agendo committimus, emendare. Tria illa sunt, primò, quod *Attingat à fine usque ad finem*, considerando accuratè omnia, quò fines sibi propósitos assequatur. Secundò quod *fortiter* eò connitatur, adhibendo media finibus consequendis congrua & efficacia. Terriò, quod *disponat omnia suaviter*, fortitudinem suam & efficaciam insigni suauitate & mansuetudine temperando.

Vitia contraria, quæ nobis ad exemplum ex quibusdam Christi inter homines versantis actionibus, desumptum reformanda occurrunt, sunt hæc tria, ex quibus cætera dimanant: inconsideratio, ignauia, & impatientia.

Prima Christi actio, quæ meditata proponitur, est ipsius Baptismus, & secessus quadraginta dierum in deserto. Hinc discimus esse considerati, tantique facere considerationem, vt ex sententia decimæ sextæ Veritatis, fateamur illam id esse actionibus nostris, quod oculus est corpori.

Propone tibi imprimis ob oculos S. Ioannem concionantem in deserto, conflente Iordanorum multitudine, quos baptismo eluit

quos exhortatur ad poenitentiam & disponit ad recipiendum breui prodirum Messiam, cuius ille sit Vox, Præcursor, & Legatur.

Vide deinde, quomodo in tempore, quo Ioannes de illo loquitur, Christus accedat, seque illi cum cæteris offerat baptizandum: unde sanctus Præcursor captavit occasionem eum populo manifestandi; profitendi eum esse Messiam, Dominum, ac Redemptorem; primusque eo titulo defert illi honorem, demittendo se coram illo, & palam profi endo, se indignum, qui etiam (a) *procumbens soluat corrigiam calceamentorum eius*. Eodem tempore cælum discedit, & Spiritus sanctus columbæ similitudine in illum delabitur, & plebe ad hoc portentum attonita, auditur è cælo vox: (b) *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*.

Hæc in illius Baptismo contigere. Vbi notanda prima proprietas actionum tuarum, consideratio scilicet, quæ singulari quodam modo in hac Christi actione eluxit. Nihil in ea præceptum, nihil imprudenter, nihil temerè susceptum, ut solet in actionibus tuis vsuvenire, in quas ruis potius, quàm feraris, nulla rei agendæ circumspèctione: sed considerata sunt omnia, omnia dimensa & exacta. Expectat Iesus ætatem annorum tricenorum, antequam concionari, atque inter

M 3

homines

(a) Marc. I. (b) Matth. 3.

homines versari incipiat, quòd ea ætas maximè sit apta congruaque tali muneri. Expectat, donec suus Præcursor disposuerit animos illorum, quos suis sermonibus compellaturus est, & donec ille sibi conciliauerit eam apud populum auctoritatem, ut eius testimonio fides haberetur, id enim magis decebat, ut alterius indicio innotesceret, quàm ut suo manifestaretur, aut ipse ingereret. Incipit prius facere, quàm docere, dum baptismo eluitur, dum se peccatoris instar humiliat, quia hinc nobis semper exordiendum est, & quia meliùs hanc lectionem exemplo, quàm alia quavis oratione erat inculcaturus. At quia maximè refert, ad actiones nostras bene obsequendas, ut fiant in spiritu, & ex gratiæ potentius vi, quàm propensione naturæ, voluit se illicò dare in preces, (a) & excipere Spiritum sanctum, licet eo plenus esset, ut disceremus eundem inuocare, & eius exemplum nos humiliare, tunc enim cælum aperierunt suosque fauores & dona liberaliter nobis affunder.

Porro si consideratio facit, ut non sumus præcipientes, neque naturæ impetibus abripiamur, eadem quoque docet, nos non lentos & pigros esse debere, quando ad aliquid agendum mouemur, impellimurque à Spiritu sancto. Hinc Christus cum

(a) Luc. 3.

eodem momento sentiret sese impelli, vt in desertum se reciperet, ibique transigeret, prius quadraginta dies in ieiunio, in solitudine, & in precibus, quàm cum hominibus loqueretur, duci se paritur, eò abijt, illicque tanto tempore omnis cibi & potus expers, commoratur.

Sed cui bono hoc desertum, hæc solitudo, hoc silentium? quid tantisper agebat? quid cogitabat? ah anime mi, magno etiam hæc documento sunt, vt res actionesque nostras consideratè aggrediamur. Opus sanè non erat vt Iesus, cum esset ipsa sapientia, otio & locis ad meditando, considerandumque opportunis vteretur, nam momento perspiciebat vniuersa, nihil illi latere poterat: sed quia actiones ipsius, nobis seruire debebant loco instructionum, & quia agendi exemplar effungebat, quod inspiceremus, imitaremurque, abijt se in hanc solitudinem, quasi agiturus animo atque circumspicendus, quid operis sibi incumberet versanti inter homines; quasi prospecturus casus omnes, qui accidere poterant. vt paratum illis adferret animum; quasi necessariæ sibi forent hæc considerationes, ne incauto aliquid eueniret, aut vt nihil officij sui prætermitteret; at minime opus illi erat istis, prouidentijs; Nos, nos in hanc solitudinem euocabat, nos instruebat suo silentio: nostrum est, ita prius recedere, quàm rem aliquam momenti alicuius

alicuius aggrediamur, vel ut serid suscipiamus negotium salutis nostræ, ut discamus incumbere actionibus nostris, tam maturo consilio, tam deliberato, consideratoque nulla nos vnquam capiat rerum actarum poenitentia, quippe nullum aggredientes negotium, nisi adhibitâ eâ, quam res exigit, consideratione.

In hunc finem quotannis secedimus in hæc Exercitia, ut illa cogitemus, quæ totius anni curriculo rectè transigendo sufficiant; Ad hoc singulis mensibus deligimus diem, singulis septimanis tempus matutinum, & diebus singulis horam vnâ, ut per istud otium, præterita, præsentia, & futura, commodè aduertere possimus animum, eoque pacto sic corrigamus, sic prospiciamus, sic delibermus de euentibus, qui possunt occurrere, quantum fieri licet, nihil accidat, quod non sit prouisum, & cui excipiendo non sit paratum, obfirmatumque pectus.

Ex hoc denique sapientiæ prudentiæque in Christo IESV elucetis exemplis discimus, in ipsa quoque actione, tam collectum præsentemque habere animum, ut aduertat ad omnes illius circumstantias, ad locum, tempus, personas, media, & præcipuè ad Finem, ut nullis alijs ad agendum consilijs feramus, quàm quæ à Gratia & à Spiritu Christi suam opem conferentis, spectantur.

tur, cum enim ille nunquam non aliquem ob finem operetur, excellentissimus censendus est, quem ille intendit. Hunc vsu[m] considerationis testamento reliquit David filio suo (a) Salomoni, nihil æquè in extremis illi commendans, quàm vt in omnibus suis actionibus esset circumspectus. In eo mortalium sapientissimus Salomon sapientiæ decora collocat, (b) vt intelligat quis viam suam (c) & rebus agendis attendat. Hęc est discretio, quam aiebat Antonius oculum & lucernam corporis in Euangelio nuncupari. Hoc denique est argumentum præclarissimorum quinque librorum, quos D. Bernardus Eugenio Papæ composuit, vt hinc peritiam sui regendi consecutus, tantò feliciùs totam Ecclesiam administraret.

O Iesu, quantum tibi debeo, & ob tempus illud, quod considerandæ tuæ vitæ, quam aggrediebaris, insumpsisti, & ob hoc otium, quod mihi modò concedis, vbi discote non alia de causa secessisse in desertum, quàm vt nos doceres, quanti referat in omnibus negotijs nostris vti consideratione, tum ad ea rectè inchoanda, tum prosequenda, tum denique exitu felici concludenda. Adijce, si placet, hunc prioribus cumulum

M 5

lum

(a) 3. Reg. 12.

(b) Proverb. 14.

(c) Apud Cass. Coll. 2. cap. 2.

lum fauoris, vt modò sic agnoscam culpas meas in hac materia commissas, vt præterita expiem, & futuris prospiciam.

II. P V N C T V M.

Aduersio in vitam præteritam, & statum presentem.

TRia vitia huic considerationi aduersantur, quæ in vita antea acta, & naturæ tuæ genio debes agnoscere, vt ijs prouideas. Primum est Præcipitatio quæ te ad loquendum, ad agendum, ad familiaritatem cum hominibus ineundam, ad studia vel ad alias occupationes, (a) subito potiùs naturæ impetu, quàm ratione vel delectu impellit; vnde fit, vt tota actio ab hoc solius naturæ impetu procedens, euadat omninò naturalis & humana, neque quidquam spirituale sapiat aut diuinum, quæ multorum & prægrandium origo est vitiorum. Detestare, & desle hanc miseriam.

Alterum vitium est leuitas quædam & inconstantia animi facilè euagantis, digredientisque ab attentione, quàm ad opus, (b)

(a) *Vbi non est scientia anime, non est bonum: & qui festinus est pedibus, offendit. Prou. 19.*

(b) *Dissipantur cogitationes vbi non est consilium. Prou. 25.*

quod præmanibus est, adferre oporteret, ut illud perfectissimo, quo occurrit, & quo secundum gratiam, ipsiusque operis dignitatem, fieri modo potest, absoluitur. Hinc oriuntur immoderati gestus corporis, imperfectiones actionum, otiosæ cogitationes, sermones abs re alieni, temporis mala inutilisve collocatio, visitationes & congressus sine ullo fructu, studia malè ordinata, orationes & pietatis exercitia sine gustu reuerentiaque. Vide quænam ex hisce vitijs tibi familiaria sint.

Tertium est, quòd peracto opere & per diem non colligatur animus, neque se, suasque actiones excutiat, sed impetu naturæ, veluti torrente aliquo se sinat abripi; ex quo fit, ut admisis mille culpis, ne vnica quidem agnoscatur. nam praua consuetudo sic pro libidine & naturæ arbitrio viuendi, non patitur ut mens & conscientia aduertat fieri malè, vbi grauioris peccati nota non apparet, quin etiam de eo admoniti, sese à consuetudine & suo agendi modo excusant, quasi idonea esset, quæ à vitijs sumitur, excusatio. (a) Magnum ergo vitium esse oportet inconsiderationem, quæ cæterorum aufert notitiam vitiorum.

M 6

III. PVN-

(a) Vide Greg. 25. Mor. 6.

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

QVandoquidem (a) D. Bernardus præ cæteris fusiùs, distinctiusque hanc materiam scribendo excoluerit, ex tribus illius documentis efforma propositorum tuorum rationes. Primum est, vt, ad rectè agendum, tanti facias cõsiderationem, quanti rem vllam aliam, quòd ipsa, eo testante, medium sit vniuersalissimum ad applicandas omnes partes, (*quas, inquit, benigna quadam præsumptione suas facit, præagendo quodammodo*) perficiendis actionibus nostris requisitas; vnde consideratione deficiente, cætera deficiunt omnia. Oculus morum est, tam necessarius, vt inter agendum non delinquamus, quàm est oculus corpori, vt inter gradiendum, non prolabatur.

Secundum documentum est, vt applicemus hanc considerationem moderandis nostris affectibus, aut si iam moderati sunt, vt hanc ipsam moderationem nostris actionibus adhibeamus. Ratio est, quia si actionem aliquam aggrediamur temerè, & nulla præmissa consideratione, res, circa quam actio versatur, illico naturam stimulat aliquo capiendæ voluptatis, vel emolumentis, vel glo-

(b) 1. de Confid. c. 7.

gloriæ vanæ desiderio, natura verò hoc affectu labefactata, totam quoque actionem corrumpet, vti nimis quàm sæpe experimur: Adcoque vt non corrumpatur actio, labes ab actibus remouenda est, quod fit per considerationem, qua menti obijcimus ea, quæ aliàs animū à rerum mundanarum affectu abstraxerunt, docueruntque abstinere motionibus, quas res sensibus subiectæ solent excitare. Id igitur omnino faciendum est, vel vt naturæ impetus anteuertatur, vel si ille nos occupauerit, vt ad normam quam nobis præfiximus omnia ex gratia, & spiritu agendi, illum componamus.

Tertium & postremum documentum complectitur exteriora omnia, compositionem corporis, morum, occupationum, aliorumque ad nos spectantium, vt omnia exacta, recteque digesta sint, vt nihil non honestum, non decorum, in tota nostra viuendi ratione appareat; vt nihil abundet, nihil desit; vt nulla sit rerum agendarum ignorantia, nullus neglectus; vt nihil confusum sit indigestumque; vt cuncta sint debito loco, debito fiant tempore, ordo denique in omnibus seruetur; vt quod per diem agendum est, manè præuideatur; vt inter agendum cogitetur, quid præuisum sit, & vesper vel statim ab opere videatur, an vti par erat, satis attentus fuerit animus; proponantur aduersa, quæ possunt accidere, vt cum acciderint non ita feriant

riant vt de mentis equitate tranquillitate que
aliquid decedat, quin potius Prudentia luc-
currat Fortitudini, vt Fortitudo Prudentiam
conferuet.

O Deus, vtinam tam procliue mihi effe-
datis occasionibus agere, quam facile est, in
oratione, quomodò agendum sit, cogitare
sed tota difficultas in viu executione que con-
sistit. Fili mi, si rectè consideras in oratione
quomodo sit agendum, etiam disces quo pa-
cto superanda sit illa difficultas, quam in
executione perhorrescis: & accomodatissi-
mum eius superandæ medium est, meminisse
illius considerationis, quam in oratione con-
cepisti, vt excitates te ad tuarum omnium
actionum perfectionem, nequidquam obui-
tentibus omnibus difficultatibus, quæ occur-
rent: si enim orationis tempore verum est, te
quidquid agis, perfectè agere debere, verum
etiam censebitur tum, cum erit agendum: &
si natura aliunde commota, non aduertet
inter agendum hanc veritatem, aperiet confi-
deratio mentis oculos, facemque prælucebit,
vt eam tam actionis, quam orationis tempo-
re animaduertat.

COM.

COMPENDIVM MEDITATIONIS
in decimam sextam veritatem.

I. P V N C T V M.

Declaratio eiusdem.

QVando sapiens de sapientia locutus, aiebat illam agere consideratè, fortiter, & suaviter, loquebatur sanè de sapientia increata atque incarnata Iesu Christo, proferebatq; tres præclarissimas dotes, quibus ille suas omnes actiones reddebat perfectissimas, & quarum exemplo nos artem agendi disceremus, seclusis tribus vitijs nimium nobis familiaribus, inconsideratione, ignavia, atque impatientia. Prima, quæ est consideratio, discitur ex eius Baptismo & secessu in desertum. in Baptismo, vt percurras minutissimè singula, nihil tamen reperies non exactum, digestumque tanta sapientia & consideratione, vt sola hæc actio sufficere videatur, ad circumspersionem nobis inculcandam, siue enim expectet annum ætatis tricesimum ad inchoandum diuini verbi præconium; siue tantisper moretur, donec Præcursor ipsius auditorum suorum animos, ad illum excipiendum disponat; siue curet se, more aliorum, aquis elui; siue se deinde det in preces, ad recipiendum spiritum sanctum columbæ similitudine descen-

descendentem; tam aptè disposita sunt vniuersa, vt facilè appareat non aliunde, quàm à consideratione sic disponi potuisse.

Et vt adhuc manifestiùs demonstraret, se nihil aggredi, non diu præmeditatum, & bene perpensum, priùs in desertum secedit, quàm ineat prædicandi & cum hominibus conuersandi officium, ibique quadraginta diebus, torridemque noctibus commoratur, intentus rebus postea dicendis, agendisque, non alio ceterè consilio, quàm vt videremus, an non oporteat nos, qui naturâ tam sumus imprudentes, adhibere curam & studium, ne quid inconsideratè temereque aggrediamur, cum ille, qui minimè secessu considerationibusque indigebat, vt agenda prospiceret, ijs nihilominus, quasi vsui sibi forent, voluerit vacare? si consideratio idem præstet actionibus nostris officium, quod oculus corpori, quid ab illis sperare aliud possumus, quàm lapsus, & imperfectiones, nisi oculus ille mentis apertus sit, & illustratus? O sapientia æterna, cuius beneficio in hanc solitudinem abductus sum, vt deinceps mihi agenda prospiciam, fac, queso, vt agnoscam, quæ sint partes debiti officii mei: nam, ô Deus, non tam solitudo docet, quæ tibi sint accepta, quàm tua, quæ in hac solitudine confertur, sapientia,

II. P V N C T V M.

Aduersio ad vitam præteritam, præsentemque.

SI te noueris, agnosces tria vitia, quæ plerumque admisisti, in initio, in progressu, & in fine tuarum actionum.

In initio, nimium fuisti præceps, impetu potius, quam electione, potius naturæ genio, quam ductu rationis & gratiæ, opus aggressus es. Nonne ita est?

In progressu, auocas alio animum ab attentione, quæ ad opus perfectè exequendum est necessaria, & nullibi minus es, quam ubi maximè te esse oporteret: & aliud quiduis agis potius, quam quod agis. quid censes?

In fine, opus relinquis imperfectum, quoties non colligis te, neque examinas, qua ratione paractum à te fit, fieri enim non potest, quin multi defectus interuenerint, quos ista reuisio & examen emendaret, quo pacto scriptarum litterarum errores, relegendo corriguntur. Nihil hic est, in quo te reum agnoscas?

Porro tria hæc vitia non sunt nisi fontes & scaturigines plurimorum aliorum quæ inde promanarunt, quæque si agnoscis
deffere

deslere te decet; si verò non agnoscis, tantò magis desle neglectum considerationis, qui tibi nunc aufert notitiam tot aliorum defectuum in actionibus tuis commissorum.

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

S Bernardus, qui hac de re præclare scripsit, tria tradit documenta, ex quibus propositum tuum efformabis.

Primum est, vt tanti facias vsu considerationis, quasi tota actionum tuarum perfectio ab hoc vsu dependeret. Oculus est, pariter & lumen, vide, quid corpori sit oculus, quid sol mundo.

Secundum, & grauissimum, vt ad componendas rectè actiones, prius componas affectus tuos, hi enim à re obiecta corrupti, facile corrumpunt actionem, nisi à consideratione veritatum præseruetur. Da operam, vt hoc documentum rectè capias, maxime enim necessarium est, & vbi ceperis, statue eò uti, in occasionibus periculosis, in quibus affectus facile peruertuntur.

Tertium spectat exteriora, vt nihil negligatur, quod attinet ad perfectionem muneris tui tuarum occupationum, tuæ conuersationis, tuorum morum, in sermone, in incessu, & reliquis, quin tantam illis adhibeas considerationem

rationem, quantam rei dignitas requirit; cauendo quod nimium, ne exteriora illa affectata & studio composita videantur, & quod parum est, ne quid appareat neglectum confusumque, vbique primas teneat ordo & moderatio, ordini leges consideratio præscribat; leges verò illæ non minus exactè obseruentur in actionibus, quàm consideratæ, & pro veris habitæ sunt in meditatione; nam æternæ veritates semper veræ sunt, seu agas seu mediteris; & si alias aliæ tibi videantur, vitio tuo fit, qui aliàs alius es, neque tibi constans, Quare si vis vt eadem, eadem semper specie, tibi occurrant, vt tu idem sis, tibi que semper similis, allabora.

DECI-